

Bijeenkomst gepensioneerden Pensioenfonds Openbare Bibliotheken (POB) 18 maart 2026

Op woensdag 18 maart 2026 organiseerden we in de Chocoladefabriek in Gouda een bijeenkomst voor gepensioneerden. Tijdens de bijeenkomst zijn er door het publiek diverse vragen gesteld. In dit overzicht zijn deze vragen en de gegeven antwoorden opgenomen. Voor zover nodig zijn deze antwoorden aangevuld met actuele informatie.

Vragen & Antwoorden

1. Hoe zorgt POB ervoor dat de pensioenen waardevast blijven en dus de inflatie wordt bijgehouden?

Met inflatie bedoelen wij de jaarlijkse stijging van prijzen voor boodschappen en andere uitgaven. Wij proberen uw pensioen elk jaar mee te laten stijgen met deze inflatie. Lukt dit niet dan spreken wij in het algemeen over koopkrachtverlies.

In het nieuwe pensioenstelsel is het niet altijd mogelijk om de pensioenen volledig mee te laten stijgen met de prijzen (inflatie). Dit kan verschillende oorzaken hebben:

- Allereerst moeten wij pensioenuitkeringen zo goed mogelijk beschermen tegen waardedalingen. Daarom proberen wij voorzichtig te zijn met onze beleggingen en weinig risico te lopen. Hiervoor gebruiken wij een speciaal deel van onze beleggingen, de zogenaamde beschermingsportefeuille.

De beschermingsportefeuille is een deel van de beleggingen. Dit deel beschermt uw pensioen tegen veranderingen in de rente.

Het risico van deze portefeuille is laag, maar de gemiddelde opbrengst ook. De totale opbrengsten uit beleggingen zijn hierdoor meestal onvoldoende om de uitkeringen jaarlijks te verhogen met de inflatie.

In vraag 6 gaan wij verder in op de beschermingsportefeuille.

Extra rendement halen wij vooral uit het overrendement van de zogenaamde rendementsportefeuille. Bij POB bestaat de rendementsportefeuille uit aandelen en andere beleggingen die moeten zorgen voor extra rendement, het zogenaamde overrendement. Bij vraag 6 gaan wij nog verder in op het

overrendement en de rendementsportefeuille.

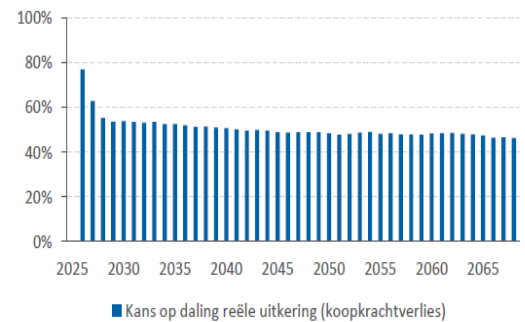
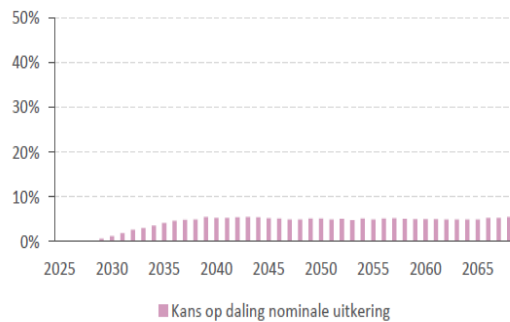
- Daarnaast verspreiden (verdelen) wij het rendement over meerdere jaren. Eerst berekenen wij het totale rendement voor gepensioneerden. Als voorbeeld gaan we uit van het rendement van jaar 1. Dit rendement verdelen wij in drie delen. In jaar 2 verhogen wij de uitkeringen met $\frac{1}{3}$ deel van het rendement van jaar 1 (bij een positief rendement). Het restant van $\frac{2}{3}$ nemen wij op in het zogenaamde spreidingsvermogen. Het spreidingsvermogen bestaat uit het rendement dat wij nog niet uitgekeerd hebben aan de gepensioneerden, maar gebruiken om in volgende jaren schokken in de beleggingsopbrengsten op te vangen. In jaar 3 geven wij gepensioneerden $\frac{1}{3}$ deel van het rendement van jaar 2 en $\frac{1}{3}$ deel van het eerder gevormde spreidingsvermogen. Het niet verdeelde rendement in jaar 2 voegen wij ook weer toe aan het spreidingsvermogen. En in jaar 4 gaan wij op dezelfde wijze door: $\frac{1}{3}$ deel van jaar 3 en weer $\frac{1}{3}$ deel van het spreidingsvermogen. Enzovoort. Op deze wijze proberen wij de verschillende rendementen per jaar zoveel mogelijk op te vangen en te verspreiden.

Wij realiseren ons dat dit betekent dat in de eerste jaren de aanpassing van de uitkeringen laag zal zijn. Hierdoor kunnen wij de inflatie niet volledig compenseren.

Met deze manier van beleggen en verdelen van het rendement proberen wij op lange termijn de inflatie toch zo goed als mogelijk bij te houden, maar dat zal zeker niet altijd lukken.

In de presentatie van Marc van Heemskerk zijn twee grafieken opgenomen waaruit blijkt dat de kans dat wij de uitkeringen moeten verlagen op de lange termijn kleiner is dan 5%. Uit de tweede grafiek blijkt dat de kans dat wij de inflatie kunnen bijhouden (geen koopkrachtverlies) op de lange termijn rond de 50% ligt.

Uitkeringsfase - Kans op daling van de uitkering

2. Hoe staat POB tegenover groene beleggingen? Staat de POB hier net zo activistisch (extreem) in als het ABP? Kunnen deelnemers en gepensioneerden invloed uitoefenen op de beleggingskeuzes van POB?

Onder activistisch beleggen verstaan wij beleggen met het doel om invloed uit te oefenen op een bedrijf of de samenleving. POB belegt zeker niet activistisch. Er is wetgeving die ons voorschrijft om rekening te houden met Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Uiteraard volgen wij deze wetgeving. En daar staan wij ook achter. Daarnaast sluiten wij ernstig vervuilende bedrijven uit.

Wij doen aan zogenaamde engagement (betrokken beleggen) en gebruiken ons stemrecht bij bedrijven om algemeen aanvaarde maatschappelijke doelen te realiseren, niet om het totale bedrijf te veranderen.

Wij beleggen bijvoorbeeld wel in sommige oliebedrijven, maar stellen hierbij wel de voorwaarde dat deze bedrijven zich verbinden aan de doelstellingen van het klimaatakkoord van Parijs (2015).

Wij onderzoeken welke doelstellingen er op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Beleggen bij onze deelnemers en gepensioneerden leven. Hiervoor hebben wij het afgelopen najaar onder al onze deelnemers en gepensioneerden een enquête uitgezet, het zogenaamde risicobereidheidsonderzoek. Daarnaast hebben wij twee bijeenkomsten belegd over Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Hier konden deelnemers en gepensioneerden hun stem laten horen over het beleggingsbeleid.

Naar onze mening moet het beleggingsbeleid passen bij hetgeen onze deelnemers en gepensioneerden willen.

In de loop van 2026 gaan wij beoordelen of de uitkomst van deze onderzoeken moeten leiden tot aanpassing van ons beleggingsbeleid.

3. Er wordt niet belegd in controversiële wapens. Maar welke wapens zijn dit?
Wapens die verboden worden door de Verenigde Naties (VN), zoals clusterbommen. Daar investeren wij dus niet in.

4. Heeft POB het voornemen om de Europese wapenindustrie door middel van investeringen te steunen?
Wij zijn terughoudend in het investeren in de wapenindustrie. Maar wij sluiten de Europese wapenindustrie niet uit. Het is naar onze mening niet de taak van POB om te kiezen voor het produceren van meer wapens in Europa. Die keuze laten wij over aan de politiek over.

Wij kijken in eerste instantie naar het rendement en onze maatschappelijke doelstellingen.

5. Wat zijn de verwachtingen van de beleggingen van dit jaar?
Hier kunnen wij niets zinnigs over te zeggen. Wij spreiden onze beleggingen over meerdere categorieën om grote risico's te vermijden. Spreiding heeft bovendien het voordeel dat er meer kansen zijn op positief resultaat. Verder zijn wij uiteraard afhankelijk van de ontwikkelingen van de markt en proberen wij hierop in te spelen.

6. Wat is het verschil tussen beschermingsrendement, overrendement en totaal rendement (grafiek op de website). Wat betekent dit voor deelnemers en gepensioneerden?

Onder **beschermingsrendement** verstaan wij het rendement dat de deelnemer krijgt om het risico van renteveranderingen op de (nominale) uitkering te beperken.

Hiervoor heeft POB een zogenaamde beschermingsportefeuille. Hierin hebben wij beleggingen opgenomen die in waarde toenemen als de rente daalt en in waarde dalen als de rente stijgt. Dit houdt elkaar in evenwicht en zorgt ervoor dat er geen grote schommelingen in de uitkering zijn door veranderingen in de rente. U moet hierbij denken aan staatsobligaties. Voor iedere deelnemer kopen wij als het ware jaarlijks een uitkering in. De hoogte van deze uitkering is afhankelijk van de rente. Door het gebruik van de beschermingsportefeuille zorgen wij ervoor dat deze rente stabiel is en niet ieder jaar heel anders is. Wij proberen vooral te voorkomen dat

uitkeringen moeten dalen.

Onder **overrendement** verstaan wij het rendement dat wordt behaald met de rendementsportefeuille. Het doel van de rendementsportefeuille is om een positief rendement te behalen. Hierbij proberen wij vooral aan te sluiten bij de leeftijd van een deelnemer. Een jonge deelnemer kan meer risico lopen, want bij een daling heeft deze deelnemer meer tijd om het verlies weer in te halen.

Meer rendement betekent ook meer risico op (tijdelijke) waardedalingen.

Wij sluiten daarom aan bij het risico wat de deelnemer wil en (gezien de leeftijd) kan lopen. Wij kijken hierbij naar de toekomst. Wat heeft een deelnemer op de pensioenleeftijd nodig om een jaarlijkse uitkering aan te kopen die het koopkrachtverlies door de inflatie compenseert?

Met dit deel van de beleggingsportefeuille zullen wij in goede jaren een hoog rendement behalen, maar wij zullen in slechte jaren ook sneller verlies lijden. Dit deel van de portefeuille vinden wij dus minder geschikt om lopende uitkeringen mee te financieren. Er wordt immers een groter risico gelopen op minder opbrengst.

Het **totaal rendement** is de optelsom (in euro's) van de opbrengsten van beide portefeuilles. Het is echter niet zo dat u het overrendement en het beschermingsrendement als percentage kunt optellen. Wij rekenen aan elke leeftijdsgroep eerst een deel van het beschermingsrendement en een deel van het overrendement toe. Als jonge deelnemer krijgt u vooral overrendement omdat u nog veel risico kunt lopen. Als oudere deelnemer krijgt u vooral beschermingsrendement om te voorkomen dat uw uitkering veel risico loopt. Dit geldt voor gepensioneerden, maar ook voor deelnemers die binnenkort met pensioen gaan.

Op deze wijze proberen wij het rendement evenwichtig te verdelen, te voorkomen dat uitkeringen moeten dalen en er in de toekomst toch voldoende ruimte is voor verhogingen.

7. Wordt de solidariteitsreserve ook aangevuld?

Het kan in theorie voorkomen dat wij een jaar een negatief rendement behalen voor gepensioneerden. Wij proberen dit allereerst op te vangen met het spreidingsvermogen (zie antwoord op vraag 1). Lukt dit ook niet, dan vullen wij de uitkeringen aan vanuit de zogenaamde solidariteitsreserve. Deze reserve wordt hierdoor dan dus lager. Deze solidariteitsreserve brengen wij daarna weer op peil vanuit positief overrendement. In stappen van maximaal 5% van het totale positieve overrendement per jaar. Indien het overrendement van POB van dat jaar hiervoor

geen ruimte biedt, dan vullen wij de solidariteitsreserve pas weer aan als het overrendement hiervoor voldoende ruimte biedt.

Dus, ja wij vullen de solidariteitsreserve aan, maar in slechte tijden kan dit wel pas later zijn.

8. Hoe werken de jaarlijkse verhogingen en verlagingen van pensioen? Gaat dat per leeftijd?

In zijn presentatie heeft Marc Heemskerk dit uitgebreid besproken. Deze presentatie vindt u op de documentenpagina van onze website.

Wij berekenen voor de groep gepensioneerden als geheel het toegedeelde rendement. Dit rendement verdelen wij over drie jaren. In het antwoord op vraag 1 is dit verder uitgebreid uiteengezet.

Niet-gepensioneerden hebben wij ingedeeld in leeftijdsgroepen van telkens 5 jaar. Per leeftijdsgroep delen wij het resterende rendement toe. Dit kan positief en negatief zijn. Wij voegen dit rendement per jaar toe aan het (boekhoudkundige) potje wat voor iedereen is gereserveerd. Hier voegen wij ook de pensioenpremie die voor de deelnemer is betaald aan toe. Zo ontstaat dus een systeem waarbij pensioenkapitalen centraal staan. Om aan te geven wat dit voor uw toekomstige pensioenuitkeringen betekent, berekenen wij een theoretische pensioenuitkering. Maar daar gaat het dus feitelijk niet om. Het gaat om het kapitaal, het pensioenpotje. Het berekende pensioen is alleen een service aan u om aan te geven welke uitkeringen u naar verwachting met dit kapitaal in de toekomst kunnen krijgen.

9. Wat is het effect van een stijgende levensverwachting? Hoe gaat het als u ouder wordt dan de verwachte levensverwachting en uw kapitaal op is?

Pensioen is gebaseerd op gemiddeldes. Er wordt hierbij vanuit gegaan dat u allemaal even oud wordt. Maar de werkelijkheid is anders. De één wordt maar 70 en de ander 95. Voor iemand van 70 is het gespaarde potje meer dan voldoende. Voor iemand die 95 wordt, is er in theorie een tekort.

Het tekort in het potje voor de oudere vullen wij aan uit het potje voor de zeventiger, die vroeg is overleden. Hier is immers geld over. Het potje voor de oudere deelnemer of gepensioneerde financieren wij dus uit het potje voor 'deelnemers die eerder komen te overlijden. Dit noemen wij het principe van de collectieve risicodeling. Alleen als op de lange termijn de levensverwachting echt structureel gaat stijgen, dan is er wel een probleem. Voor pensioengerechtigden wordt dit opgevangen uit de

solidariteitsreserve (voor zover mogelijk), voor jongeren zal de pensioenleeftijd later worden of worden de uitkeringen lager vastgesteld.

10. Hoe is de stand van zaken met betrekking tot het wetsvoorstel om 10% van het pensioenvermogen ineens op te kunnen nemen?

Allereerst moet wij constateren dat het wetsvoorstel uitgaat van het opnemen van een deel van het pensioenkapitaal **bij aanvang** van de uitkeringen. Gepensioneerden hebben hier dus niets aan omdat zij al met pensioen zijn. Het wetsvoorstel geldt dus niet voor de aanwezige groep, maar alleen voor deelnemers die nog niet met pensioen zijn.

Het wetsvoorstel is al door de Tweede Kamer aangenomen. De invoering is echter voor de zesde keer uitgesteld en is nu vastgelegd op 1 januari 2029.

De reden van het uitstel is vooral gelegen in fiscale motieven. Hierbij moet u bijvoorbeeld denken aan Toeslagen. Raakt u door het opnemen van een bedrag ineens uw zorg- en huurtoeslag over dat jaar kwijt? En is het dan nog wel de moeite voor u waard om dit bedrag ineens te krijgen?

En indien een pensioenfonds nog niet over is naar het nieuwe stelsel, hoe moet dan worden omgegaan met de reserves van het fonds?

Zolang deze vragen nog niet zijn beantwoord en nog niet alle pensioenfondsen over zijn naar het nieuwe stelsel zal de invoering nog op zich laten wachten.

Heeft u naar aanleiding van deze Vragen & Antwoorden nog nieuwe vragen of is een antwoord niet duidelijk, neem dan gerust [contact](#) met ons op.